

Olfert Fischer til Golfen

Da Irak under ledelsen af den brutale og storbrov-
tende diktator Saddam Hussein i august 1990
angreb det lille, stenrige naboland Kuwait, blev
det mødt med massiv international fordømmelse.
FN's Sikkerhedsråd vedtog økonomiske sanktioner
mod Irak og en resolution med mandat til at tvinge
Irak ud af Kuwait med militær magt. Det var ikke
kun vigtige principper, der stod på spil, men også
stærke interesser i de olierige golfstater. Med Iraks
erobring af Kuwait var pludselig også Saudi Arabien
truet. Hvad ville blive det næste?

Det spørgsmål skulle Danmark også besvare.
Mens USA's præsident, George H.W. Bush (1924-),
raslede med den store sabel, begyndte en intens
diskussion i Danmark om, hvordan vi skulle bidrage
til et opgør med Saddam Hussein.

Udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen (1941-)
fra Venstre var ivrig efter, at vi skulle yde mere end
et minimum, fordi han mente, at USA nøje holdt øje
med, hvor meget de europæiske allierede bidrog
med. Men for Radikale Venstre, der var med i rege-
ringen, og for Socialdemokratiet, der var i opposi-
tion, var FN-forankringen afgørende, ligesom begge
partier nynnede med på melodien om Jutlandia,

Korvetten Olfert Fischer sætter kurs mod Den Persiske Golf som Danmarks bidrag til den amerikansk ledede koalition, der skulle drive Irak ud af Kuwait. Udsendelsen var et nøje afvejet politisk kompromis mellem den gamle tid under Den Kolde Krig, hvor Danmark helst ville sende bløde, humanitære indsatser til internationale krigszoner, og den nye tid, hvor der blev lagt større vægt på offensiv deltagelse i den hårde ende.

**|| Claus Bjørn Larsen/
Scanpix**

der kom som kaldet til slaget. Det var ganske vist i nittenniogfyrre eller cirka der omkring, da der var krig i Korea, men tanken om et dansk humanitært bidrag lå stadig lige for.

FN's Sikkerhedsråd vedtog den 25. august en resolution, som ganske vist ikke iværksatte en rigtig FN-mission, men som dog gav mandat til den flådeblokade, der allerede var under opbygning. Med det afsæt foreslog Radikale Venstre at sende korvetten Olfert Fischer til Golfen.

Socialdemokratiet tøvede, men statsminister Poul Schlüter (1929-) kunne i Det Udenrigspolitiske Nævn bekræfte, at udsendelsen af Olfert Fischer ville ske "på opfordring af FN". Herefter blev det et spørgsmål om at sikre, at skibet forblev under dansk kommando.

Selv med klare rammer var udsendelsen af en dansk korvet til deltagelse i en angrebskrig i fjerne lande en svær beslutning i et land, der i 125 år ikke havde deltaget i skarpe krigsindsatser. Erfaringerne

fra de to verdenskrige og Den Kolde Krig sad dybt i de regeringsbærende partiers politiske bevidsthed. Det katastrofale nederlag i 1864, der nær havde gjort ende på Danmarks historie, og som førte til tabet af Sønderjylland, havde mejslet den erfaring ind, at selv retfærdige krige kan tabes, og at nederlag kan være fatalt.

Danmarks succes med aktivistisk neutralitetspolitik under Første Verdenskrig havde lært partierne at manøvrere aktivt blandt stormagterne, selv i en meget udsat position. Det gik også under Anden Verdenskrig, og Danmark kom aldrig rigtig i krig. Vi forhandlede, og den erfaring tog de demokratiske partier med, da NATO-alliancen blev en mulighed i 1949. Under Den Kolde Krig stod de sammen om de grundlæggende elementer i alliancepolitikken, også selv om Radikale Venstre oprindeligt og principielt helt frem til Murens fald i 1989 var modstander af medlemskabet. Den udenrigspolitiske aktivisme blev nu især rettet mod at styrke Danmarks – og Storbritanniens – forankring i Europa samtidig med, at Danmark fremmede de konfliktforebyggende elementer i alliancens politik.

Ganske vist var der allerede før Anden Verdenskrig eksempler på, at Danmark deltog i militære aktioner under Folkeforbundet, men de var, som de mere hyppige bidrag til FN-missioner under Den Kolde Krig, af fredsbevarende, ikke krigsførende art.

Den koalition, USA var i gang med at samle i 1990, var anderledes. Den ville indlede en krig mod et militært veludrustet land, som efter alt at dømme både ville og kunne sætte sig til kraftig modværge. Selv om styrkeforholdet var skræmmende set fra Iraks synspunkt, havde Saddam Hussein også et stærkt våben i form af sin hensynsløse brutalitet. Det kunne let ende galt på måder, Danmark ikke ønskede at blive involveret i.